

מכתב נפלא בנושא הבחירות להתסדרות הציונית!!!

העתק מכתב שאלה מרבנים חשובים שליט"א

לכבוד ראש הישיבה הגאון רבי ארי' מלכיאל קוטלר שליט"א¹

לבקש בירור דעתו הרמה

בנושא הבחירות להתסדרות הציונית [W.Z.O]

ותשובתו הנפלאה של ראש הישיבה שליט"א שנכתבה כעת

לברר דעתו בחומר האיסור, וביאור גודל החומרא שבדבר,

מיוסדת כולה על דברי רבותינו מצוקי ארץ זצוק"ל

דברים בהירים ומבוררים כשמלה!!!

---

¹ המכתב התפרסם ברשות השואלים וראש הישיבה שליט"א לתועלת הרבים. ולבקשת השואלים להשמיט שמותיהם הועתקו המכתבים מחדש.

למעלת כבוד ראש הישיבה הגאון רבי ארי' מלכיאל קוטלר שליט"א,

אחר דרישת שלומו הטוב כראוי לכת"ר שליט"א,

הננו בזה בדבר הנידון העומד על הפרק בימים אלו, אשר נתפרסם בכל העיתונות הצעה ובקשה לבחור נציגים מתוך מחנינו להסתדרות הציונית [World Zionist Organization]. וטענתם בפיהם שיש בזה צורך גדול וגם יש הרבה תועלת ברוחניות ובגשמיות שיכולים להשיג עי"ז. והנה לפו"ר דבר זה הי' נראה כחידוש עצום לצדד בזה איזה צד היתר שהרי עסקינן בדבר שכפי מה שקיבלנו מרבותינו זצ"ל כבר אסרו כל גדולי הדורות שותפות זה ממש לפני הרבה שנים, וכמדומה שאף אחד אינו חולק בזה.

אמנם מה ששמענו וראינו מפיהם ומפי כתבם, יש מצדדים שעכשיו נשתנו פני הדברים, משום דהכל יודעים שאין עושין אלא לפנים וטענות כיוצ"ב. וגם טוענים שכיון שיש בזה הצלה גדולה ממילא מצוה גדולה להיכנס להסתדרות הציונית כיון דעי"ז נוכל למשול עליהם מבפנים, ולהשיג עי"ז תועליות לכלל ולפרט, וגם שמענו אומרים שהרי יש להם הרבה כסף, ועי"ז נוכל להשיג מקצת מכסף הנ"ל לצרכים טובים.

עוד שמענו איזה שמועות שיש גדולים המצדדים להתיר, אמנם אין שום כתב או חתימה מאף אחד להתיר וכ"ש לברר מה נשתנה כעת. ולכא' פשוט שאי אפשר לזוז ממסורה של מאה ועשרים שנה בלי דברים ברורים ומנומקים היטיב כדרכה של תורה. וע"כ השתדלנו לברר השמועות וגם לברר פרטי הסיבות להתיר, ולצערנו עלתה חרס בדינו.

אמנם לאידך גיסא ראינו ושמענו מכמה אנשים יראים ושלמים שבלבול גדול שורה כעת במחנינו בענין חמור כזה, באשר המפרסמים הצליחו להחדיר את ההרגשה שיש כעת איזה שינויים.

וע"כ באנו להעלות על הכתב הנידונים, ונציע מה שהבננו מדברי רבותינו זצ"ל בנידון זה בכלל, ונבקש מאד מכת"ר שליט"א אם יוכל להעלות על הכתב דברים ברורים בנידון זה בנוגע להמצב דהשתא, ולענ"ד יהי' בזה תועלת גדולה לנו ולאחרים מהציבור של עולם התורה שליט"א.

א[הנה "ההסתדרות הציונית" [World Zionist Organization] נתייסדה ע"י הרצל בשנת תרנ"ז כאופן להרחיב פעולתיו וחלומותיו הלאומיים והציוניים, וכמו כל הסתדרות יש יסודות שעליהם נבנה ההסתדרות, ואשר כל מי שרוצה להיות אחד מחברי' מובן מאיליו שהוא מסכים לשורש זה. וכמדומה שמבואר בדברי רבותינו [עיין קובץ מאמרים וספר בעיות הזמן] שאסרו השיתוף מצד עצם ההסכמה שבא ע"י שיתוף זה. והיינו משום דכל מי שרוצה להעשות "חבר" צריך לאשר [affirm] את יסוד החברה הנ"ל וכיון דיסוד החברה הנ"ל שורשה בכפירה גמורה בתורת משה בכמה מובנים א"כ לא שייך כלל להסכים באיזה אופן שהוא.

והנה לא ידענו בדיוק מה היו צריכים לאשר מלפנים, אמנם כעת מפורש בהפרסומת שכדי להכנס להסתדרות הנ"ל צריך לאשר מה שמכונה The Jerusalem Program. והננו לעתיק הדברים המבוארים שם וז"ל:

The Jerusalem Program states: Zionism, the national liberation movement of the Jewish people, brought about the establishment of the State of Israel, and views a Jewish, Zionist,

democratic and secure State of Israel to be the expression of the common responsibility of the Jewish people for its continuity and future.

והנה לכא' פשוט שיש בדברים הנ"ל כפירה ממש, ולא עוד אלא דזהו ממש הכפירה שאסרו בשעתו באשר יש כאן דברים מפורשים על תכנית הנצרכת לקיום עם ישראל חוץ מהתורה [וכמו שכמדומה שכבר מבואר בספרים הנ"ל]. ולא עוד אלא שישוד המדינה היא להיות democratic אשר פירושה שהיא מתנהגת על פי דעת העם לתת לכל אחד הרשות לחיות כרצונו וכ"ש שאינו מיוסד על חוקי התורה, ואין לך כפירה גדולה מזו, וא"כ איזה צד יש להתיר אישור סיסמה הנ"ל.

ב] ומה שטוענים שעכשיו חשוב רק כהסכמה לפנים, כמדומה שבדבר כזה שהוא ענין של ע"ז אין שום היתר אפי' לפנים, ומצינו כיוצ"ב בשו"ת מהרי"ל (סימן ע"ב סק"ג) לגבי ע"ז ד"לא שרי לומר בלא לב להפך לדתם גם [אם] האנשים היו יכולים להנצל על ידי כך וחלילה וחס וכו', והובא בש"ך (סי' קנ"ז סקי"ח) [ועייין בשיירי כנסת הגדולה (הגהות הטור סקי"ח) מש"כ על דברי הש"ך], וכן מצינו עוד יותר מזה לגבי הל' ע"ז באופן של מראית עין בעלמא כמבואר בשו"ע (יור"ד סי' ק"נ). ובאמת חוץ מזה, האם באמת כל החותמים שכעת יש להם השקפה ברורה כ"כ עד כדי לדעת שדברים הללו הם כפירה, ולא ראינו שיבררו המפרסמים היטיב שדברים הללו הם כפירה ואשר ע"ז כל אחד יבין שכוונתו רק לפנים.

ג] כפי הידוע ומפורסם כל חברי התייסדות זו [דמעיקרא ובכל המשך השנים] הם רשעים גמורים ובין המייסדים היו גם הרבה משומדים, וכל תכליתם הי' עקירת התורה וכמבואר כל זה בהרבה מקומות. ואנשי המזרחי דאז רצו בתחילה להשתתף עמהם מתוך כוונות טובות, ובאו גדולי ישראל כגון מרנן הגר"ח החפץ חיים הגאון רבי חיים עוזר והגאון רבי אלחנן וסרמן זכר צדיקים לברכה ועוד ואסרו שיתוף זה על פי דין מטעם התחברות לרשעים, ומעתה יש לשאול אם יש איזה טעם לדון באופן אחר כעת.

ד] חוץ מכל הנ"ל שמענו מהרבה אנשים שטוענים, הרי רבותינו זצוק"ל התירו לבחור לנציגים לכנסת ומאי שנא, וכמדומה שכבר דיברו בזה, ומ"מ נבקש מכת"ר לברר הדברים כשמלה.

ה] עוד יש להעיר דהרי יש כאן לכל הפחות ענין של חילול ה', והיינו שאפי' נימא שיש כאן צדדי היתר, הא לא כל אחד יודע הצדדים שהרי לא נתברר מה נשתנה, ולפי הנראה לעינינו בוודאי נראה כאילו אין שיתוף גרוע כל כך, שהרי לא הי' עולה על הדעת לעשות פעולת שיתוף מעין זו עם כומרים, וא"כ בהכרח שנראה איזה הודאה שאנשים הללו ושיטתם אינה גרוע כ"כ כמו הנ"ל, ולכא' אין לך חילול ה' גדול מזה.

אלו הם השאלות לפי הבנתינו ונבקש מאד מראש הישיבה שליט"א אם יועיל בטובו לברר הדברים היטיב.

החותמים בכל הכבוד הראוי,

עש"ק פרשת תצוה זכור אדר תש"פ לפ"ק ליקוואוד

לכבוד ידידי הרבנים הגאונים הרב הגאון ר' וכו' ראש חבורה בישיבתינו, ואתו עמו ידידי עוז המפורסם בפעולותיו המרובים לתורה ולתעודה, הרב הגאון רבי וכו' מרא דאתרא דקהל וכו' ב.. יצ"ו,

מכתבכם קיבלתי לנכון, ובאמת דבריכם הם בבחינת שאלת חכם חצי תשובה, וענותכם תרביני להאריך קצת בזה, ובכגון דא הנני נזכר במה שמובא מאזמו"ר זצוק"ל (משנת רבי אהרן ח"ד עמוד ער"ה ועמוד רע"ו) על המצב בדורות האחרונים, והנני להעתיק עיקר דבריו באשר לענ"ד הם נוגעים מאד לעניינינו ג"כ.

איתא בנבואת מלאכי (ג' ט"ו ט"ז) "ועתה אנחנו מאשרים זדים גם נבנו עושה רשעה, אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו". ואמר אזמו"ר זצוק"ל, שתיאור זה מתאים לתקופה האחרונה של הגלות אשר הוא זמן ש"התרבו מסלפים ומזייפים שחידשו שיטות שונות נגד דעת התורה ומאידך באו אחרים בשם התורה כביכול והכניסו דעות זרות והשקפות פסולות בכרם ישראל" ואשר על כהאי גוונא הוא דאמר הנביא "ועתה אנחנו מאשרים זדים גם נבנו עושה רשעה" ועל ענין זה גופא אמר הנביא "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו וגו'".

וכמה הדברים מכוונים היטיב גם להנושא של שיתוף והתחברות להסתדרות הציונית, אשר הוא ענין הפוגע ונוגע בכל היסודות שקיבלנו מרבתינו, וגם שמעתי בבירור מתלמידים מובהקים של מרן אזמו"ר זצוק"ל עד כמה ענינים כאלו היו אצל מרן אזמו"ר בבחינת עיקרי התורה ממש. וע"כ אבוא בזה בדברים דלהלן לקיים בזה ג"כ "אז נדברו וגו' איש אל רעהו", ואקוה שיהי' בזה לתועלת לאחרים ג"כ, והנני הולך על סדר דבריו.

[א] בדבר ההסתדרות הציונית וחומר הענין של השיתוף עמה ואישור ה Jerusalem Program שהעסקתם, כבר הזכרתם שיש בזה דברים ממרן הגר"א וסרמן זצ"ל הי"ד, וכמדומה שיהי' לרוב תועלת להעתיק כמה מדבריו שהם שופכים אור ברור על חומר הנושא.

עיינ בקובץ מאמרים (קונטרס עקבתא דמשיחא ח"א עמוד שי"ד בדפו"ח) שהאריך בביאור חומר ענין האמונה ב"לאומיות" [לאומיות" פירושה "nationalism" שהיא היא עצם רעיון הציוני ומהותה של ההסתדרות הנ"ל וה Jerusalem Program]. וז"ל, עיקרה של שיטה הזו, כי להיות יהודי פירושו של דבר להיות בעל הכרה לאומית ותו לא וכו', מה היא דעת תורה לשיטה שכזו, יש הלכות ברורות לנושא זה וכו' הרי הוא בכלל "מורידין ולא מעלין" גרוע הוא בעינינו מכלב שאין מצות מורידין נוהגת בו וכו', כי לפי השקפתינו המוצא לבדו בלעדי התורה מחוסר כל ערך, וממילא רעיון הלאומי אינו אלא אליל חדש והוא בכלל עבודה זרה.

עוד כתב (שם) וז"ל, במשך הזמן הוליד הרעיון הלאומי בן ונקרא שמו לאומי דתי, השם מוכיח כי התואר דתי לא יספיק לבדו, אלא יש להשלימו בתואר לאומי, השם הזה לכשלעצמו מהוה כפירה

באחד מעיקרי האמונה, **נאמר בתורה "תורת ה' תמימה" אין היא חסרה דבר ומום אין בה, הוזהרנו לא תוסיפו וכל המוסיף גורע, אם רעיון הלאומי הוא בבחינת עבודה זרה, אזי הרעיון הלאומי דתי הוא בבחינת עבודה זרה בשיתוף.**

והנה כבר העתקתם דברי ההסתדרות המכונה The Jerusalem Program. והרי כל הרואה יראה שדברי בלע ונאצה הללו הן הן הדברים שעליהן כתב מרן הגר"א וסרמן זצוק"ל את דבריו החמורים הנ"ל, וכינה אותן שהם בבחינת "עבודה זרה בשיתוף" רחמנא ליצלן, ולא ידענא מה נוכל להוסיף על דברים הללו.

ב] מה שכתבתם ששמעתם שטוענים שאין באמת כוונת הבוחרים להסכים ולאשר שום דבר והכל הוא רק לפנים. וציינתם שלפי הנ"ל שיש כאן ענין של עבודה זרה, לכא' דברכם נכונים והוא בדומה ממש למה שהבאתם ממהרי"ל וכן מה שציינתם לעיין בזה בהל' ע"ז (יור"ד סי' ק"נ), אמנם לא הגעתי להוראה. ועכ"פ בוודאי חזינן מזה גודל חומר הענין אפי' אם הוא לפנים, ולכא' פשוט שיש בהאי ענינא נידון של ג' עבירות חמורות כפשוטן. ואגב אציין דבמה שציינתם מה דמובא בשו"ע (סי' ק"נ) עסקינן שם בנידון של מראית עין של איסור ע"ז ואיסור דרבנן בלבד, ומ"מ דעת כמה ראשונים ואחרונים לדינא דמ"מ הוי ביהרג ואל יעבור [ויש חולקים עיי"ש].

ומידי דברי נזכרתי בדברים כיוצ"ב השייכים לענינא דיומא, והוא מה דאיתא בגמ' (מגילה י"ב ע"א) מפני מה נתחייבו שונאיהם של ישראל כלייה מפני שהשתחוו לצלם וכו' הם לא עשו אלא לפנים וכו', ועיין ברש"א שם דהכוונה שעשו כן מפחד הריגה ומ"מ ה' טענה בזה, עד כדי התחייבות לכלי'. וידועים דברי התוס' (ע"ז ג' ע"א) דבאמת לא ה' אלא אנדרטי לכבוד המלך ומ"מ היתה בזה טענה גדולה עד כדי חיוב כליי' ר"ל, והדברים מבהילים.

ג] ומצד מה שטוענים שיש כאן ענין של מצוה ותועלת, קודם שנבוא לדון אם זה מועיל לעשות צד היתר, האמת אגיד שלענ"ד נראה כדבר תמוה ורחוק מאד מן המציאות לחשוב על התועלת שיכול לצאת מזה. וכי באמת חושבים שהכופרים שיש שם יניחו להכניס לשליטת הדברים אנשים שאינם שייכים לעיקר שורש ההסתדרות ומהותה, ואשר ביכולתם להרוס כל ההסתדרות לגמרי. ועד כמה רחוק להאמין שיניחו דבר כזה, וכי חסר להם עצות ואופנים וממון בלי גבול להחלץ ממבוכה זו.

אמנם באמת אפי' ה' החשבון צודק, הרי כבר הזכרתם שגם בדורות שמלפנים היו חשבונות של מצוה, ומ"מ אסרו בהדיא הכניסה להסתדרות מצד איסורא דהתחברות לרשעים, ועיקר הדברים מפורשים באבות דרבי נתן ומובאים בספר שערי תשובה לרבינו יונה (שער ג' אות נ"א) עיי"ש.

וכה הם דברי מרן הגר"א וסרמן זצ"ל (קובץ מאמרים ח"א עמוד ר"י) בשעתו [תרפ"ב] לרבני המזרחי דאז [שהיו ביניהם גם רבנים חשובים וכמבואר גם בתחילת המכתב (שם)] על צירופם להסתדרות הציוני וז"ל, **גלוי וידוע לכולנו שראשי ומנהיגי הציונות הם פורקי עול התורה וכו' ולפי דין התורה אסור להתחבר עמהם אפילו לדבר מצוה, א"כ הסבירו לי רבותי היכן מצאתם בתורה היתר להיות מחוברים עתם בריש גלי וכו', עכ"ל.**

וכל זה מבואר באר היטיב גם בספר "בעיות הזמן" למרן הגר"ר רוזובסקי זצ"ל (עמוד מ"ד) וז"ל, ראו בעלי הרעיון הציוני להשלים הלאומיות החילונית גם בשפה וגם בארץ מיוחדת וכו' כדי להפיץ על ידה את שיטת הכפירה וכו' ולארץ בחרו בארץ קדשינו וכו'. ואז יצאו הגאונים והגדולים ואסרו להשתתף עמהם בהפצת רעיונם וכו' **כי ראו בזה רפורמה יותר גדולה מזו של הריפורמים**, כי לא עם התורה אנחנו כלל, אלא בעל רגש לאומי וכו' **ואפי' יאמר המשתתף שהוא עושה רק לשם מצות ה'**, הלא אסור להתחבר לרשעים אפי' לדבר מצוה, עכ"ל. וגם בזה לא מובן לי למה אין כל הנ"ל נוגע גם במצב דידן.

ד] ובדבר מה שהערתם שהרבה נאחזים בסבך מה שהורונו רבותינו ובכללם מרן אאזמו"ר זצוק"ל בדבר ההשתתפות בבחירות ל"כנסת" במדינת ישראל. הנה עיקרי הדברים והטעמים להתיר נתפרסמו לדורות ע"י מרן הגאון רבי ראובן גרוזובסקי זצוק"ל ונקבעו בספר הנ"ל בבי מאמרים. ובתוך דבריו הוא מאריך באר היטיב לבאר שענין הבחירות לכנסת ושיתוף הנ"ל לא שייך כלל לאיסור שיתוף בהסתדרות הציונית, עיין בעיקר בעמודים מ"ט – נ', ועמוד ס"ה ועמוד ס"ז. ועיקר דבריו לחלק בין צירוף לתנועה לצירוף לממשלת מדינה, ואין מן הצורך להעתיק כל דבריו וכל אחד יכול לעיין בעצמו במקומות הנ"ל ועוד, ומ"מ אעתיק ב' קטעים עיקריים.

א) כתב (שם עמוד ס"ה) וז"ל, וצריך להבין ולברר גם לאחרים החילוק הגדול בין שיתוף פעולה בדבר שכל השותפות היא רצונית ובין שיתוף פעולה בדבר שממילא כבר קיימת וכו', ובנידון דידן נמי וכו' אין בכוחינו להתחלק מהשותפות. ובהמשך (עמוד ס"ו) כתב וז"ל, **ומה שרוצים לדמות את זה למה שאסרו עלינו רבותינו זצ"ל להתחבר עםם ולשלוח שלוחינו לקונגרס הציוניים, הא לא דמי אלא כי עוכלא לדנא**, וכמו שביארתי דהתם כל השותפות ברצון היתה והכא לא יאמר שום איש שיש בידינו לעשות חלוקה וכו', עכ"ל.

ב) עוד כתב (שם עמוד ס"ז) וז"ל, ובענין ההחברות עם הציונות [דהיינו הצירוף להסתדרות הציונית שאסרו], הנה הי' בזה לא רק התחברות עם הרשעים, אלא גם להתחבר לשיטה שמייסדי ומנהיגי הניחו ליסוד שטה של מינות לשנות את צורת עם ישראל מלהקרא עם ה' ועם התורה וכו' והרימו יד בתורה לאמר כי צורת ישראל תלוי באיזה רגש לאומי וכו', וכל זה אינו שייך לענין הבחירות ל"כנסת" שה"כנסת" לכשלעצמה אין לה שום קשר עם שיטה וגם השיתוף בממשלה אין בזה משום שותפות בשיטה ורעיון וכו', עכ"ל.

ה) וממה שציינתם מצד ענין חילול ה'. הנה עיין במכתבו של הגר"א וסרמן זצ"ל הי"ד (שם עמוד קנ"ד) על כיוצ"ב, וז"ל, ע"ד ההצעה להתחבר עם הועד הלאומי וכו' צריך להודיע לאלו שמסכימים לזה כי הם מחטיאים את הרבים ומחללים שם שמים כי מעתה אין ביניהם לבין המזרחי ולא כלום וכו', עכ"ל.

ונראה פשוט לעני"ד, שאפי' נימא שיש כעת איזה חילוקים הא מיהא שלרוב הציבור לא נתבררו חילוקים הללו, וכיון ששיתוף זה נראה להרבה אנשים כענין חיבור המזרחי דאז, א"כ אפי' אם באמת יש איזה חילוקים מ"מ יש חילול ה' גדול במה שבני תורה הדוגלים במסורת רבותינו משתייכים לזה, ועל כל פנים לא גרע ממה דמבואר בגמ' (יומא פ"ו ע"א) עיי"ש וברש"י (שם), לפי איזה צד שיהי'.

אלו הם הדברים שעלו בדעתי בכל זה, ולא באתי לומר לאף אחד קבלו דעתי, אמנם כמדומה שבכל הני"ל אין שום חידוש, אלא אדרבה הן הן הדברים שהיו מקובלים אצל כל עולם התורה למעלה ממאה שנים, ולפי מיטב הבנתי אין שום שינוי במצב דהשתא וגם לא שמעתי שום טעם לחלק. וכן אציין מה ששמעתי בבירור מתלמידיו המובהקים של אאזמו"ר זצוק"ל בפשיטות גדולה שהי' דן על כה"ג כאיסור חמור עד מאד.

מכל הני"ל יוצא מדברי גדולי הדורות שאסרו להצטרף להציונים מפני כמה טעמים ובלי שום צד היתר בדבר, ולא שמענו משום אחד טעם מספקת לשנות בנידון דידן ממה שמקובל לנו.

ויהי רצון שבזכות קבלת הוראות רבותינו בענין זה נזכה לראות בקיום המשך דברי הנביא מלאכי (שם כ"ג) "הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם וגו'", במהרה בימינו, אכי"ר.

הכו"ח למען בירור השקפת התורה,

ארי' מלכיאל קוטלר בלאאמו"ר הגר"ש זצוק"ל